

Christophori M
Max. in die Om

Reuerendissimo in
Cardinali S. Adar
gnissimo/Christoph

Orationē in S
tū stimulo edi
nisi tuo celebratissim
omnia ⁊ dicavi/ ⁊ de
doctrina/imo virtut
vt te religiosissimū/
obseruem/que inuit
gere possit. Eam igi
pauide in lucem exe
dos latratus nī subt
ciat. Vale Reueren

164

E.
i. di
atē.
tan
em
ag
a ⁊
uit:
/ ⁊
co
im
ui
sp

duplicada fol. 147.

Christophori Marcelli Oratio ad Iulium. II. Pontif. Max. in die Omnium sanctorum in Capella habita.

Reuerendissimo in xpo patri et domino d. Dñico Grimano S. R. E. Cardinali S. Marci Ep̄o Portuen. Patriarche Aquileien. dignissimo Christopho. Marcel. Proto. apo. seruus felicitatē.

duplicada fol. 127.

Orationē in Sctoꝝ oīum die a me habitā pluriū efflagitan-
tiū stimulo editurus h̄me Car. indecenter quidē facerem
niſi tuo celebratiſſimo nomini dedicarē; cui iam me totū/meaq;
omnia et dicauī/et debere intelligo. Singularis enī virtus tua et
doctrina/imo virtutū et doctrinaꝝ omniū amplitudo me mouit:
vt te religioſiſſimū/et ſapientiſſimū omni tpe colam/ venerer/et
obſeruem/que inuitos etiā hoīes ad amandū et predicandū co-
gere poſſet. Eam igit̄ accipe/teq; tanto viro dignā inſtitue/vt im-
pauide in lucem exeat/ tuiq; ſplendoris auctoritate ſuffulta inui-
dos latratus nī ſubterfugere valeat/nō curet ſaltem/imo deſpi-
ciat. Vale Reuerendiſſime pater et feliciffime viue.

Christophori Marcelli Protho. apo. in Omnium
sanctorum die Romae in Capella habita Oratio.

Debant maiores nostri beatissime Pontifex na-
talem suum siue diem alium celebraturi in certaminibus
Athletas fortes / Lytharcos insignes / in
concionibus prestantissimos Oratores eligere; quod
virtutes suas et gesta summis laudum preconijis ex-
ornarent. Ideoque miro quodam gentium concursu
visa sunt sepius inundare theatra / constipari pro-
scenia / certatim omnes unus ante alium priores occu-
pare sedes / intentique ora tenentes tanta demum affici voluptate
ut labentia tempora non metirent / omnia ferrent incommoda / neque
unquam saturi inde recederent. At ego ad faustissimi huius Sanctorum
omnium / celeberrimique diei enarrandas laudes destinatus velut cum
rei magnitudine certaturus cuiusquam Athlete robur effingam / quis
mibi dabitur vocis contentus / que facundie vis / qua tuas possim
aures demulcere / tantoque et frequenti consessui facere satis? Si
quidem aspectus ille tuus diue Julii / Cesareaque maiestas / et res
ipsa / de qua dicturus sum / me admodum terret. Quis enim tam ce-
lebris ingenium / tam prompte / tamque exquisite eloquentie / qui de sum-
mi opificis gloria / de beatorum spirituum gaudijs / de celestium virtutum
prestantia / coram tanto principe / cuius gesta omnem antiquitatem eru-
perat / in sacrosancto non hominum / sed deorum theatro loqui non hor-
reat / non formidet? Scriptum est enim / *Dij estis / et filij excelsi omnes*
Idque propterea mecum ipse consideras / tanquam equus ad horrenda
precipitia veniens / sepius me inde retraxi. Sed quoniam quorum iussa
capescere fas est / id mihi enixe imponentium auctoritas instituit.
Tua presertim benignitate confisus Beatissime pater / salutaris quoque
auram precatus me in tanto rerum pelago nauigaturum exposui.
De deorum igitur et hominum felicitate dicturus *Alpium* suauiores
flosculos delibantium more gratiora pro viribus explicabo. Cele-
stem regionem dijs et hominibus patriam esse *Prisco* nemini fere
ambiguum fuisse inuenio / preterquam nonnullis / et paucissimis quidem /
quod ad tantam usque insaniam deuenere / ut neque deum / neque ullam in rebus
providentiam esse putarent. Cuius sententiae ab *Euripide* factus au-
ctor *Sisipho* cum soluta esset / ferarumque more ageretur mortalium vi-
ta / ut ad rectam quandam institutionem metu redigeretur / *Deum* esse
illis suasum fuisse / dicebat / qui minutim circumspiciebat omnia pro

iusticia premia cunctis; aut ultionē impendere. Res profecto in
 sana; neq; hominū ingenio digna fabulamentis quibusdā; & nu-
 gis id velle subtrahere; qd̄ nedū stabili/ indubiaq; ratione osten-
 ditur; sed etiā pre oculis omnium; pre manibus exploratissimū ex-
 tat. Videmus enī tanto cum ordine; optimaq; sanctione munda-
 num opificiū regi; tanto cū ornatu; & pulchritudine celos moue-
 ri; sydera coruscare; elementa inuicem concertantia nunq; dimi-
 nui; tam variā; tamq; multiplicem inde rerū propaginem fieri; vt
 nisi deus sit; qui hec omnia fecerit; vnde veniant; quo pacto sub-
 sistant excogitare nō liceat. Hinc admirabiles rerū affectiones;
 admirabiles animantiū vires; hinc omnis intelligētie splendor;
 hinc religio/ pietas/ fides; hinc bene beateq; viuendi modus;
 hinc deniq; virtutes omnes vno agmine proficiscūtur. Ideoq;
 Vates ille rectissime cecinit; Celi enarrant gloriā dei; & opera
 manū suarū annunciant firmamentū. Cuius felicitas quāta sit
 magnitudo/ virtus atq; potestas; quum nulla mens capiat; neq;
 ad minimū quidē intelligere nedūm exprimere nō valemus. Si
 enim (vt Platonis vtar exemplo) velut in anstro quodā in hoc
 mundo constituti; rerū dūtaxat vmbrias in pariete a medico lu-
 mine decisas; collo/ pedibusq; vincti cōspiciamus; quo pacto di-
 uinū illum supercelestis Solis splendorem; infinitā beatitudinē
 exacte perpendere; aut excogitare poterimus; De quo id tantū
 nostre mentis imbecillitate conijcimus; q̄ rem oēm; omnē cogi-
 tatū exuperat; omni potētia maior; omni intellectu diuinior; om-
 ni perfectione prestātor; vnū tantūmodo & bonū a Platoniciis
 appellatus. Huic propius herentes Angeli; alijsq; maiori felici-
 tate potiti sinceris mentibus incessantes gratias agunt; amore
 flagrant; admiratione conspiciūt; letitia iubilant; obieruantia co-
 lunt; acceptā pietatem incredibili affectu custodiūt. Unde scriptū
 est eos diuino solio cateruatim semp assistere; inseruire; aureisq;
 turribulis tura suavissime redolentia administrare; excelsi gloriā
 canere; extollere; magnificare. Hi sunt; qui trino felicitatis ordi-
 ne tertio repetito ineffabilem Trinitatē effingūt; singulariq; offi-
 cio diuinā liberalitatē obseruant. Quod enim superiores accipiūt;
 (vt fas est; & ad dei nutū) inferioribus exprimūt; intelligentie lu-
 men effundūt; archana dei misteria detegunt; docent; atq; perficiunt.
 Supremi siquidē ordinis Seraphici spiritus ardent; Che-
 rubici intelligētia splendēt; Throni in sua stabilitate p̄sistūt. In
 medio Dñationes ingenue; Virtutes fortes; Potestates or-

prudēt.

18. ps.

de angelic.

nate. In postremo felicia principatuum auspicia; Archangelorum prelia; Angelorum denique legationes; et custodie connumerant. Felices spirituum nodi; felices gradus; felicia vincula; quibus gloria in celis canitur; pax in terra diffunditur; dei maiestas colitur; mors pellitur; perennis vita recipitur; ad celestia denique conuolat. **D**ate sunt superiores Angelis aere; ut eorum leuitate ethereas sedes inhabitent; inferiores; ut ad infima pro reuelatione descendat. **D**ati sunt oculi ut speciosissimam sibi demandatam lucem retineant. **M**odo hominis modo leonis; interdum bouis; et aquile facie describuntur; ut rationis ingenue; fortitudinis prompte; exacte obedientie; prestantissime capacitatis intelligantur. **I**nde igneas rotas; igneos vultus; flamigeros fluuios; urentes nubes; velocissimas auras; intimum eorum splendorem agilitatem et gratiam preferentes diuinis uatibus legimus apparuisse. **H**ic sunt angeli; quibus liberatus est **L**oth; seruatus **I**saac; protectus **J**acob; **M**oses instructus; **B**alaam emendatus; **S**edeon admonitus; **C**enturio reuocatus; sepius castigata **H**ierolim. **H**ic sunt angeli ex quibus **H**ebreorum prefectus dictus est **M**ichael; **T**obie custos **R**aphael; **D**eipare uirginis nuntius **G**abriel. **H**ic sunt angeli; qui uenturum dominum nuntiaverunt; qui in eius natiuitate; in iugum; in reditu; in passione; in morte; in sepulchro; in omni actione et misterio deseruientes semper inuenti sunt. **T**ransseo alias frequentissimas eorum legationes; et munera. **S**ileo motiones corporum assumptiones. **C**reationem; moras; et dimensiones omitto. **P**retereo prelium in celo factum; **L**uciferi casum; et dulcissima eorum colloquia; aliaque innumerabilia premitto; que si percipere possem; neque dies multi neque noctes in eorum commemoratione sufficerent. **I**d unum silentio non preteribo tantam esse angelorum gratiam; et dignitatem ut rerum omnium conditor; atque saluator (de quo; preterea; et imperium super humerum eius) magnam consilium Angelum appellari uoluerit. **A**lia deinde celitum recensenda se offerunt agmina ex mortalium animis constituta; qui uelut hac in uita pro statute legis obseruatione; pro iusticia; pro dei optimi pietate gessere; ita sunt celestis patrie felicitate donati. **E**is namque datus animus; data ratio est; qua se ipsos noscere; celestia contemplantur; uirtutes prosequi; et mortalibus immortales fieri potuerunt. **H**inc ille a **Z**oroastre primus; deinde a **P**latone in **P**hedro anime configuratus currus; geminos habens equos rationales; scilicet et sensualis instinctum; geminas habens alas ueritatis; et bonitatis alunas; medium aurigam rationem ipsam; que malo suadeat equo; ut quo aere sunt semper in te; illic una cum bono currum. **i. ani**

mā ipsam ad superiora cōducatur. Hinc disciplinaz / et virtutū oīum
 apparatus / binc brūtudines vobis hodie ab Euāgelista ppositae
 que ad diuinū intuitū / ad supremā pulchritudinē / ad imensū solis
 splēdorē hoīes inuitāt / pparāt atq; deducit. Harū quedā purga
 torie / eo q; a vitioꝝ labe animos purgēt; quedā amatorie sūt ap
 pellate / quibus supne lucis radius diuine liberalitatis officio in
 mēte scintillat. Quū enī ab omni sorde sincerus / nitidusq; fact⁹
 est animus quod rectū est / et bonū intelligēs amando vebemen
 tius illi coniungit / et deniq; felici quodā silētio a clara / limpidaq;
 supreme vnitatis noticia irradiatur / dupliciq; ardore vincitur / et
 felicitatē assequitur. Hec amādi virtus est / que virtutes omnes
 amplectitur; quā supereminētē scientie charitatem vocat Apo
 stolus. Sine qua nihil vel prudentia circūspectū haberi potest;
 vel fortitudine firmū / vel iusticia eximū / vel modestia tempera
 tum. Virtute hac orta est / et confirmata religio / diutius observa
 te leges / veritas intellecta / bonitas profusa / voluptates negle
 cte / tollerata supplicia / sepius expetitus interitus. Virtute hac
 Priscoꝝ patrū vota suscepta / Propetarū oracula / apostoloꝝ
 voces / Sacerdotū obsequia / Martyrū corone / aliq; innumera
 vtriusq; familie beatoꝝ insignia prodire. Quocirca primo cum
 sacrificio Abel / Nohe cum archa / Habraam cum vnigeniti ma
 ctandi hostia / cum circumcisione / cum antīque legis primordiis
 aliq; patres sua singuli preferentes officia celebrantur. **C**asus
 sem quoq; de monte cum tabulis descendente inspicio / qui dei
 populū de seruitute redemit / seruauit / et auxit; diuinas leges ore
 dei acceptas edocuit / acerrīa flagella hostib⁹ suis infixit / pluen
 tem de celo cibum obtinuit. Ad huius libitum scotebant fontes /
 cedebant maria / fere parebant / populi consternebantur / cuncta
 deniq; suo subdi videbantur imperio. Subit preterea magnus il
 le sacerdos Aaron / Samuel / Eliachim / aliq; plurimi sacroꝝ mi
 sterioꝝ ministri. Subeūt Reges / subeūt principes / quoꝝ poten
 tissimus Josue / Judas machabens pūssimus / charissimus deo
 Dauid / sapiētissimus Salomō / ceteriq; lōgo agmine recēsendi
 succedūt / qui toties cū egyptiis / cū assiriis / cū chananais et amo
 reis alijsue gētib⁹ magno copiaz discriminē cōgressi felicissima vi
 ctorie insignia deportarūt. Admirabile pfecto est; et penitus incre
 dibile minutū pplm; imbecillē; et fere inermē; nisi diuis virib⁹ ad
 iutū validissimas hostiū acies inuadere; sustinere; cōfligere potuis
 se. Quis putasset mulierculā nū diuino numine cōcitata medios

transire per hostes: ad Impatoris tentoria penetrare: arrepto
gladio caput eius abscindere: tutā redire: ab imminente excidio pa-
triā liberare! Quis cogitasset ad mortaliū nutum Solem ipsum
nō tantū a rapidissimo & assueto cursu desistere: sed etiā magno
temporis spacio ad contrarios fines inflecti: & retrocedere por-
tuisse! ut alteri conflagando: hostiū tempus suppeteret: alteri
prozogande vite certissimū daretur indicium. Sileant Romani:
Sileant Greci: Taceant Persae: quū nulla vnq̄ militia similis
visa sit: neq; vsq; inuentū Imperiū: quod nedū fauentibus: sed
ad libitū deseruentibus astris tam felices sibi pararet exitus: vi-
ctorias atq; triūphos. ¶ Prophetarū deinceps egregia q̄s pos-
set cōmemorare facinora: vaticinia referre: Appollineū furorē:
Palladiani intelligentiā: fatidicam sanctimoniā perciperet: aut
verbis exprimere! Quid enim diuinitus q̄ ab Esais predictum:
quid certius exploratum: quid de singulis Xpi misterijs clarius
presagiū! Tāto huic pre alijs deferendū existimo: q̄to solus in-
ter Euāgelistas cōnumerari potuerit: auctore Hieronymo: eiq;
soli Seraphicorū spiritū ordines apparuere. Quid de Heliseo:
Ezechiele: Hieremia: Daniele: alijsq; .xij. decastatis variis
referendū! quū de illis pro dignitate loqui neq; lingue: neq; ani-
mi vis: neq; ipis angustia pariat. Videre tñ videoz Beatissime
Pont. q; tubis aureis omnes maximi Impatoris aduentū re-
sonant: maximū: expectatissimūq; triūphū annunciat: strident:
exclamāt. Quē Helias (ut alios taceamus) post optimā vice cō-
suetudinē: ingentiaq; facta miracula: oīum spectantibus oculis: ig-
neo curru in celū deuectus p̄figurasse credit. Post hos precur-
sor dñi seq̄ longe alijs variis dignitate: grā: & sc̄itate sup̄ior.
Ilic ad vias dñi preparādas accessit: venturū agnū p̄dixit: exco-
luit: adorauit. Venturū regē: pacificū dei filiū: patrie liberatorē
voce: spiritu: actiōe: vita: sanguine: interitu prenūciauit. Ideoq;
diademate aureo insignitus incedēs: crucigerū ferēs agnū a gē-
tibus stipatus vndiq; sciscitabat: an ipse esset: qui venturus erat
an aliū expectare deberēt. ¶ Florētissimi deinde religionis nre
cultores apli subeūt cādido amictu induti: lauro coronati: oleaz
ramos in manib⁹ ferētes: aureo baltheo p̄incti: in sole ex auro
cōtecto crucis signū in pectore portātes: sūma cū exultatione ca-
nētes gl̄iam deo: & agno: qui humanū genus a morte ad vitā: a
seruitute ad libertatē suo iure deduxit. Ili sunt apli: qui nullis ar-
mis: nulla vi: nullo gentiū apparatu: sed sola voce totū terrarū or-

bem ad sua vota cōpellere potuerūt. **I**bi sūt; q mortalib⁹ gaudiū
 annūciarūt; pacē dederūt; grām cōicarūt. **I**bi sunt; q neglect⁹ for-
 tune bonis. **A**d ille iniuriarū grā passi pro dei optimi pietate mori
 intrepide nō dubitarūt. **I**nter q̄s splēdidiores duo; altioriq; cer-
 nice p̄cedere visi sunt. **Q**uorū alter ethereus ille claviger princi-
 patū obtinuit; cui reserādi; ⁊ claudēdi celi data ptās; animorūq;
 sacratissimū iniūctū imperiū. **I**hic celestis militie ductor; ecclie ca-
 put; vtriusq; felicitat⁹ nodus; nexus; ⁊ copula. **A**lter acerrimus
 imprimis xp̄iani nois hostis; morū ardētissimus fautor; ppugnator;
 atq; defensor; qui pro fidei ardore mille mortes quotidie ir-
 ruebat; quotidie imolabat; dissolui summope cupiebat. **I**amq;
 vrentissimo charitat⁹ igne cōflagrās se nō amplius; sed xp̄m suo
 in pectore vivere p̄hitebat. **D**eniq; mortalis in celū raptus; que
 vix suspiciūt alij; clarissime quāta sint alteri⁹ vite bona conspexit.
In horū medio cōstitutus **R**ex ipse sūmus aureo curru sedēs in-
 uectus; purpurā auro contextā indutus; triplici diademate coro-
 natus; **C**rucis vexillū sinistra tenens; dextera fulgidū celi globū
 porrigēs totū illustrabat orbem; vita replebat; gloria; ⁊ felicitate
 donabat. **C**urrus vero a quattuor alatis; ⁊ fulgētissimis equis
 miro quodā ordine ducebatur. **R**egis lateri berebat virgo illa
Meipara filij triūpho magnificata congaudēs; iubilās; exultās.
Ihuic q; regia maiestas erat; regis amictus; imperiū regiū; for-
 ma; virtus; atq; ptās. **A**nte currū aurea imensū ponderis phiala;
 aurei calices; auree patine; ethereus panis; aliq; noui sacrificij
 noueq; militie insignia asportabantur. **P**recedebāt q; debellati
 hostis tumidi fasces; ipseq; met sequebat⁹ infra veste amictus; ca-
 tenis vinetas; magno lugentiū agmine comitatus; p̄pter magni-
 tudinē malorū ad oīa trepidus; ac mēte turbatus. **P**ost **R**egis
 currū q̄ttuor p̄picacissimi rerū gestarū scribē; totidēq; diuini suc-
 cedebāt interp̄tes. **I**hos vero splēdidissime **M**artyrū legiones
 sequūtur; qui victrices palmas sanguine resperfas manibus ferē-
 tes sub tāto **R**ege egregiā gessisse militiā; tātoq; interesse triam-
 pho summope glorianē. **I**teq; minus exultāt sequentes virginū
 turme; que accensis lāpadibus decorē suū feliciter p̄ferētes;
 sūmis laudibus triūphātis **R**egis gliam p̄sequūtur. **I**dipsum
 p̄ssimorū **S**acerdotū copie; **P**ontificū acies; **C**ōfessorū cobor-
 tes. **I**dipsum **R**eges; ⁊ **P**rincipes exequūtur; qui virtute; inge-
 nio; viribus; armis xp̄iane reipub. iura tutati sunt. **Q**uorū vnus
 es tu gloriosissime **P**ont. qui nullis vnq; laboribus; nullis vigi-

lās/nullis opibus/neq; proprie saluti pro ecclesiastica libertate ser-
uāda/illiusq; augendo impio pepercisti. Quinimo erecti tui animi
magnitudine/qd officij auctoritas prestare nō potuit/lūmo cum
vite periculo armis sepius succedere coegisti. Credo equidē te
vnicū in terris diuina pudentia datū esse Pont. vt velut alter
Julius Cesar ferocissimaz gentiū furorē extingueres/in seruitu-
tem pene redactā Italiā liberares/declinantia xpi vexilla erige-
res/tuoq; felici ductu & auspicijs longe lateq; Romanū propa-
garet imperiū. Hec beatorū militia felix/hec victoria/hic ille triū-
phus/in cuius hodie memoriā tanto cum apparatu solemnia ce-
lebramus. O beate hoīum cure/felices labores/fortunate vigi-
lie/o suauissima tormenta/tutissima pericula/o viuacissime mor-
tes/qbus tam amplū/tam splendidū/tam deniq; faustissimū me-
ruistis habere triumphū. Adortales quū essemus cūcti hac pre-
stantissima militia imortales efficimur/quū obscuro/splēdidi/quū
infimi/supremi/quū terreni/celestes. Hic pulcherrimus virtutū
ager/qui dū colitur/largissimā frugem colligendā prestat in ce-
lis. Tutā hec peregrinatio / que ad salutis portū certissime diri-
git. Tutū iter/tutus ascensus/tuti labores/qui perpetuā quietē;
perennes vite thesauros/ imarcescibile glorie felicitatem nra no-
bis in patria pollicent. Hinc igitur illuc pro viribus sugiendum/
ibi nra speranda sunt omnia/ibi principatus/ibi regna/ibi opes/
ibi felicia/ & nunq; defutura premia possidēda. Ea vero facile cō-
sequemur Beatissime Pont. si nobis bene beateq; viuēdi vn⁹
sit spiritus/vna mens/vna volūtas/si cōcordes & vnanimes ad-
uersus impios virtutū omniū & xpiani nominis hostes totis viri-
bus irruamus/ si xpianam rempub. indiscissam seruabimus/ si ec-
clesie iura tuebimur/ si hac in vinea luxuriantes vites amputabi-
mus/si serpētū tabido veneno cūcta inficientiū colla suppressim⁹
calcabimus/ excidemus. Accinge te igit inuictissime Pont. ad
felicissimū bellū accinge/acerrimos dei hostes extermina/ cōsun-
de/disperde/vulneratāq; & fere dissipatam sponsam tuā restitue;
tuūq; imo xpi saluatoris Imperiū amplia/ coniunge/ confirma;
vt deniq; laudabili hac pietate belli altare non ex sectis/sed inte-
gris/ & imaculatis lapidibus dño cōstruas/ diuinaq; virtute tua
sapientia / & animi fortitudine perpetuo in celis valeas gaudere
trumpbo.

BJXJ.